

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 24.6.2014
COM(2014) 387 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

En ny aftale om europæisk forsvar

**Køreplan for gennemførelse af meddelelse COM(2013) 542
Hen imod en mere konkurrencedygtig og effektiv forsvars- og sikkerhedssektor**

1. Indledning

I juli 2013 offentliggjorde Kommissionen meddelelsen "Hen imod en mere konkurrencedygtig og effektiv forsvars- og sikkerhedssektor" (COM(2013) 542) som et bidrag til Det Europæiske Råds møde i december 2013. Den annoncerede ligeledes en detaljeret køreplan med konkrete foranstaltninger og tidsfrister for de områder, der defineres i nævnte meddelelse. Med denne rapport opfyldes denne forpligtelse.

I sine konklusioner fra december 2013 hilste Det Europæiske Råd, som ligeledes godkendte Rådets konklusioner fra den 25. november 2013, Kommissionens meddelelse velkommen og besluttede at gøre status over fremskridtene på alle relevante områder i juni 2015. Kommissionen benytter Det Europæiske Råds konklusioner som grundlag for at forfølge følgende mål:

- et indre marked for forsvarsmateriel, hvor europæiske virksomheder kan operere frit og uden forskelsbehandling i alle medlemsstater
- en ordning med forsyningssikkerhed i hele EU, hvor de væbnede styrker kan være sikre på at kunne skaffe tilstrækkelige forsyninger under alle omstændigheder, uanset i hvilken medlemsstat deres leverandører ligger
- en forberedende foranstaltning om FSFP-relateret forskning for at udnytte potentialet i et europæisk forskningsprogram, som fremover kan omfatte både sikkerhed og forsvar. Dette er en tilføjelse til udnyttelsen af alle mulige synergier mellem den nuværende civile og forsvarsrelaterede forskning
- en industripolitik, der fremmer de europæiske forsvarsindustriers konkurrenceevne og bidrager til at levere hele den kapacitet, som Europa har brug for til at kunne garantere sin sikkerhed, til rimelige priser.

Med henblik på at forfølge disse mål udformes der i denne rapport en køreplan for de aktiviteter, der beskrives i meddelelsen. Den indeholder en lang række forskellige foranstaltninger fra forskellige politikker, som dog ofte har en indbyrdes sammenhæng: Ved at forbedre forsyningssikkerheden mellem medlemsstaterne kan man f.eks. lette den grænseoverskridende markedsadgang for forsvarsvirksomhederne, bedre standardisering vil fremme interoperabilitet og åbenhed på markedet, fælles certificering vil reducere omkostningerne og styrke industriens konkurrenceevne osv. Samlet set vil alle disse foranstaltninger bidrage til at gøre den europæiske forsvars- og sikkerhedssektor mere effektiv og derved styrke Unionens fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSFP)¹.

¹ De planlagte foranstaltninger i køreplanen har ingen indvirkning på EU's budget ud over de bevillinger, som allerede er indeholdt i Kommissionens finansielle planlægning og er forenelige med de relevante europæiske programmer, der er indeholdt i FFR 2014-2020. Alle foranstaltninger, der fremlægges i denne køreplan, er forenelige og kompatible med de relevante finansielle instrumenter, der er oprettet under de flerårige finansielle rammer.

Både i forbindelse med udformningen og gennemførelsen af disse foranstaltninger vil Kommissionen samarbejde tæt med medlemsstaterne, Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EEAS) og Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA). Dette omfatter regelmæssige møder på strategisk plan for at følge gennemførelsen af køreplanen som helhed samt høringer på teknisk niveau for specifikke foranstaltningers vedkommende. Sideløbende vil Kommissionen fortsat informere medlemsstaterne gennem de relevante organer i Rådet, direktørerne på det forsvarspolitiske område og EDA. Europa-Parlamentet og industrien vil ligeledes blive hørt regelmæssigt.

Det Europæiske Råd anerkendte behovet for et øget europæisk forsvarssamarbejde, der er fuldt foreneligt med NATO. I forbindelse med gennemførelsen af meddelelsen vil Kommissionen bidrage til et solidt industrielt fundament for dette samarbejde.

2. Køreplan

2.1 Det indre marked

Markedsovervågning

Markedsovervågning er af central betydning for en korrekt anvendelse af direktivet om indkøb af forsvarsmateriel 2009/81/EF og for at kunne vurdere direktivets indvirkning. Det er også vigtigt at måle fremskridtene med Kommissionens industripolitik i denne sektor.

Fremgangsmåde og resultater

Kommissionen vil systematisk vurdere de udbud, der offentliggøres i EU's Tenders Electronic Daily (TED), og de statistiske rapporter, som medlemsstaterne indsender. Dette omfatter både kvantitative og kvalitative analyser. Sideløbende vil Kommissionen overvåge indkøb af forsvars- og sikkerhedsmateriel, der ikke offentliggøres i TED, bl.a. gennem fagpressen og oplysninger fra markedsoperatørerne.

Disse aktiviteter vil bidrage til at sikre en korrekt gennemførelse af direktiv 2009/81/EF. De vil også udgøre grundlaget for rapporten om gennemførelsen, som Kommissionen skal sende til Europa-Parlamentet og Rådet senest i august 2016². I denne rapport vil Kommissionen evaluere, i hvilken udstrækning "*målene i dette direktiv er nået med hensyn til det indre markeds funktion, udviklingen af et europæisk marked for forsvarsmateriel og etableringen af et fundament for en europæisk forsvarsteknologi og -industri, herunder situationen for små og mellemstore virksomheder...*".

Præcisering af visse undtagelser

² Artikel 73 i direktiv 2009/81/EF.

Den korrekte anvendelse af undtagelserne fra direktiv 2009/81/EF's anvendelsesområde er af afgørende betydning for dets effektivitet. I denne forbindelse er salg fra regering til regering (artikel 13, litra f)) samt køb i henhold til internationale aftaler (artikel 12, litra a)) og internationale organisationer (artikel 12, litra c)) særligt relevante, fordi de vedrører vigtige dele af markedet.

Fremgangsmåde og resultater

Salg fra regering til regering: I december 2013 indledte Kommissionen en undersøgelse af salg fra regering til regering i Europa. I næste fase vil Kommissionen afholde to workshops med medlemsstaterne i efteråret 2014. På dette grundlag vil Kommissionen udarbejde en vejledning om brugen af undtagelsen. Måldatoen for færdiggørelsen af denne vejledning er starten af 2015.

Internationale ordninger og organisationer: Arbejdet med denne præcisering indledes i 2015 og følger samme fremgangsmåde. Den vil blive suppleret med direkte diskussioner med NSPA (NATO's støtteagentur) og OCCAR (Den Fælles Organisation for Forsvarsmaterielsamarbejde). Måldatoen for færdiggørelsen af denne vejledning er slutningen af 2015.

Modydelser

Krav om økonomisk godtgørelse, uanset hvad den kaldes, er i strid med principperne bag EU-traktaten og effektive indkøbsmetoder. Kommissionen arbejder hen imod en hurtig udfasning af denne praksis og på at fremme andre ikke-diskriminerende metoder, der kan lette den grænseoverskridende markedsadgang for SMV'er.

Fremgangsmåde og resultater

I adskillige år har Kommissionen samarbejdet med medlemsstaterne om en revision af de nationale regler for modydelser. Dette arbejde foregår sideløbende med gennemførelsen af direktivet om indkøb af forsvarsmateriel og fortsætter med de medlemsstater, der endnu ikke har revideret deres lovgivning vedrørende modydelser. Sideløbende vil Kommissionen nøje overvåge medlemsstaternes indkøbspraksis og om nødvendigt gribe ind for at forhindre ubegrundede diskriminerende krav.

Kommissionen vil ligeledes fremme alternativer til modydelser for at fremme SMV'ernes grænseoverskridende markedsadgang. For at nå dette mål afholdt Kommissionen en workshop med interessenterne i februar 2014. Denne dialog vil fortsætte. I denne forbindelse planlægger Kommissionen at nedsætte en ad hoc-rådgivningsgruppe med medlemsstaterne og industrien (systemintegratorer og SMV'er) for at identificere muligheder for at fremme grænseoverskridende leverandørkæder. Kommissionen vil også specifikt overvåge anvendelsen af bestemmelserne om underleverandører i direktiv 2009/81/EF. Den vil muligvis fremlægge initiativer til forbedring af markedsadgangen for SMV'er for Det Europæiske Råd i juni 2015.

Forsyningssikkerhed

Forsyningssikkerhed er vigtig både for de væbnede styrkers effektivitet og for et velfungerende indre marked. Det er et bredt koncept, der kan dække en lang række forskellige industrielle, teknologiske, juridiske og politiske aspekter.

Fremgangsmåde og resultater

Køreplan for en samlet ordning for forsyningssikkerhed, der dækker hele EU: I overensstemmelse med meddelelsen og Det Europæiske Råds opfordring "til sammen med medlemsstaterne og i samarbejde med den højtstående repræsentant og Det Europæiske Forsvarsagentur at udarbejde en køreplan for en samlet ordning for forsyningssikkerhed i hele EU" vil Kommissionen:

- a) gøre status over områder, der bør være omfattet af en sådan ordning, og de eksisterende instrumenter vedrørende forsyningssikkerhed
- b) foretage en omfattende høring af medlemsstaterne
- c) identificere mulige foranstaltninger inden for: 1) leverancer mellem medlemsstater, 2) leverancer til medlemsstater fra tredjelande og 3) kontrol af industrielle og teknologiske aktiver i EU, som alle udgør nøgleelementer for en samlet ordning for forsyningssikkerhed.

Køreplanen vil blive færdiggjort inden Det Europæiske Råds møde i juni 2015 sideløbende med følgende foranstaltninger:

Overførsel af forsvarsmateriel: Med direktiv 2009/43 indførte man en licensordning for at lette flytningen af forsvarsprodukter på det indre marked. I januar 2014 iværksatte Kommissionen en undersøgelse af, hvordan man kan fremme indførelsen af de centrale instrumenter i direktivet (generelle licenser og certificering af forsvarsvirksomheder) blandt de nationale myndigheder og industrien. Som et første skridt udvidede Kommissionen anvendelsesområdet for Certider-databasen³ for at give medlemsstaterne mulighed for bedre at informere interessenterne om certificerede virksomheder og udstedte generelle licenser. Kommissionen vil foreslå yderligere foranstaltninger for at styrke direktivets gennemførelse på grundlag af resultaterne af en undersøgelse, som ventes at foreligge i juli 2014.

Der vil blive iværksat en mere omfattende evaluering af direktivet i begyndelsen af 2015. Den vil også danne grundlag for rapporten om gennemførelsen af direktivet, som Kommissionen skal sende til Europa-Parlamentet og Rådet inden juni 2016.

Kontrol af aktiver: Inden for forsvar og sikkerhed kan kontrollen af industrielle og teknologiske aktiver være af afgørende betydning for forsyningssikkerheden for kritisk

³ Register of the Certified Defence-related Enterprises (Certider). Der findes flere oplysninger her: <http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/forsvar/certider/>.

kapacitet. Nogle medlemsstater har mekanismer til at kontrollere investeringerne i denne sektor. Men en ren national fremgangsmåde kan hæmme både det grænseoverskridende samarbejde inden for industrien og åbningen af medlemsstaternes forsvarsmarkeder for EU-dækkende samarbejde. Der kan derfor være behov for en europæisk tilgang for at uddybe det indre marked. Det kan også være nødvendigt at sikre en passende grad af europæisk selvbestemmelse inden for forsvar og sikkerhed.

På denne baggrund vil Kommissionen udarbejde en grøn bog om mulige mangler ved det nuværende system til kontrol af aktiver og undersøge mulighederne for foranstaltninger, der dækker hele EU, herunder mekanismer til notifikation og høring mellem medlemsstaterne. Man regner med at få vedtaget grønbogen inden årets udgang.

Kommissionen har til hensigt at inddrage interessenterne allerede fra begyndelsen og gennemføre en bred høringsproces allerede i forbindelse med udarbejdelsen af grønbogen.

2.2 Fremme af en mere konkurrencedygtig forsvarsindustri

Standardisering og certificering

Kommissionen støtter, at EDA skal udvikle en fælles fremgangsmåde vedrørende standardisering og certificering. Dette skal ske efter aftale med medlemsstaterne og under fuld hensyntagen til den nationale suverænitæt, idet man sørger for, at der ikke sker dobbeltarbejde i forhold til NATO.

Fremgangsmåde og resultater

Standardisering: EDA er i samråd med Kommissionen i færd med at udforme en ny proces for udvikling af forsvars- og hybridstandards i Europa, hvor man sammenkæder eksisterende nationale, europæiske og internationale (f.eks. NATO) standardiseringsmekanismer på en struktureret og ikke-bureaukratisk måde. Denne metodologi er baseret på en proaktiv fremgangsmåde, hvor man benytter nationale eksperter, der overvåger udviklingen inden for standardiseringsarbejdet på forsvarsområdet i Europa og fremsætter anbefalinger til, hvordan man skal løse specifikke problemer, efterhånden som de opstår. Kommissionen bidrager til denne proces gennem sin ekspertise inden for civil standardisering.

Kommissionen vil også identificere fælles standarder, der kan understøtte europæiske projekter på specifikke områder. Inden for den fælles ramme for informationsudveksling (CISE) for det maritime område i EU (behandles i afsnit 2.4) vil man gennem fælles standarder etablere en effektiv kommunikation mellem forskellige nationale maritime overvågningsinformationssystemer.

Certificering: I samarbejde med Det Europæiske Luftfartssikkerhedsagentur (EASA) vil Kommissionen fortsat yde støtte til EDA og medlemsstaterne med harmoniseringen af de

militære luftdygtighedskrav med henblik på så vidt muligt at skabe konvergens mellem de militære certificeringssystemer og de gældende civile krav. Kommissionen vil sammen med EASA fortsat tilskynde til anvendelse af civile erfaringer og standarder fra EASA i processen med certificering af militære produkter i samarbejde med EDA og medlemsstaterne.

Med henblik på at nedbringe omkostningerne og undgå dobbeltarbejde samt lette den samtidige tilstedeværelse af civile og militære fly i ikke-adskilt luftrum kan EASA få overdraget den fælles europæiske civile certificering af visse militærprodukter, når producenterne og medlemsstaterne ønsker dette, mens medlemsstaterne fortsat skal være ansvarlige for certificeringen af de militære systemer om bord.

Kommission vil i samarbejde med EASA og på grundlag af anmodninger fra industrien definere nogle prøvesager, hvor EASA vil blive inddraget i den civile certificering af produkter med dobbelt anvendelse for at nå frem til en mere omkostningseffektiv og enkel fremgangsmåde, såsom visse fjernstyrede luftfartøjer (RPAS), der udgør en stadig stigende del af de fremtidige produkter inden for luftfarten⁴. De første skridt hen imod en sådan fremgangsmåde bliver baseret på en feasibilityundersøgelse for at undersøge de ressourcemæssige følger for EASA samt de juridiske og sikkerhedsmæssige aspekter, der opstår som følge af ansvarsdelingen mellem civile/EU-myndigheder og militære/nationale myndigheder.

Råstoffer

Adgangen til råvarer udgør en stigende udfordring for den europæiske økonomi. Dette søges afhjulpet med EU's råvarestrategi, der omfatter en nyligt revideret liste over råstoffer af kritisk betydning⁵.

Fremgangsmåde og resultater

Mange af disse materialer, som de sjældne jordarter og germanium, er også væsentlige input til forsvarsrelaterede anvendelser (såsom målsøgning med laser). Kommissionen vil derfor screene råstoffer, der er af afgørende betydning for forsvarssektoren. Denne analyse vil blive foretaget af Kommissionens Fælles Forskningscenter i tæt samarbejde med EDA og industrien. Den forventes afsluttet medio 2015 og kan bane vejen for mulige fremtidige politiske foranstaltninger på dette område.

SMV'er, klynger og regioner

⁴ Dette er en del af en større sammenhæng med Kommissionens arbejde på dette område med henblik på at fastlægge en ramme for brugen af civile RPAS-fartøjer som beskrevet i dens meddelelse fra 8. april. Med dette for øje vil Kommissionen tilskynde til fuldstændig anvendelse af EU-instrumenter for at sikre en omfattende tilgang og maksimere synergieffekterne, herunder at give mulighed for en sikker integration i ikke-opdelt luftrum.

⁵ COM(2014) 297.

Det Europæiske Råd fremhævede betydningen af at støtte regionale net af SMV'er og strategiske klynger. Kommissionen vil indføre foranstaltninger for at understøtte disse mål.

Fremgangsmåde og resultater

Arbejdet på dette område vil foregå i tæt samarbejde med SMV-relaterede aktiviteter, som annonceres i denne rapport's kapitel om det indre marked. Kommissionen vil bruge sit Enterprise Europe Network og de europæiske strategiske klyngepartnerskaber, der blev oprettet under programmet Cosme⁶, til at støtte matchmaking-arrangementer, netværksarbejde og søgning efter nye forretningspartnere inden for og uden for EU.

Kommissionen vil præcisere, hvornår de europæiske struktur- og investeringsfonde (ESIF) kan bruges til at støtte projekter med dobbelt anvendelse, både i form af investeringsprojekter (Den Europæiske Fond for Regionaludvikling – budget på 140 mia. EUR) og færdigheder (Den Europæiske Socialfond – budget på 74 mia. EUR).

Desuden vil Kommissionen fremme ansøgninger fra grænseoverskridende klynger og netværk til programmet for europæisk territorialt samarbejde med et samlet budget på 8,7 mia. EUR (2014-2020).

Det er op til virksomhederne, klyngerne og regionerne at benytte sig af disse muligheder. Men Kommissionen vil i tæt samarbejde med EDA og sammenslutningen af regionale udviklingsagenturer (EURADA):

- øge bevidstheden om disse muligheder gennem målrettede begivenheder. Det første møde fandt sted den 12. maj i Bruxelles, og det andet skal efter planen finde sted i november 2014.
- i juli 2014 offentliggøre en vejledning for regionale myndigheder og SMV'er, hvori man præciserer brugen af ESIF til at støtte projekter med dobbelt anvendelse.
- støtte oprettelsen af et forsvarsrelateret regionalt netværk, der bygger videre på det hidtidige arbejde med interesserede regionale myndigheder og klynger med henblik på at indføre en mekanisme til deling af bedste praksis for adgangen til ESIF og integration af forsvaret i intelligente specialiserede strategier.

Det endelige formål med disse foranstaltninger er at øge andelen af vellykkede ansøgninger om EU-finansiering, navnlig under ESIF og Cosme, til projekter med dobbelt anvendelse fra forsvarsrelaterede SMV'er og klynger. Dette burde også hjælpe SMV'er med at blive bedre integreret i EU-dækkende klynger og tilhørende industrier, hvilket kan føre til en mere diversificeret leverandørkæde.

⁶ Cosme – Program for virksomheders konkurrenceevne og SMV'er med et budget på 2,3 mia. EUR for 2014-2020.

Færdigheder

Succesen for Europas forsvarssektor afhænger af, at man kan fastholde personale med centrale færdigheder og rekruttere personale med de færdigheder, der er behov for fremover. En forbedret EU-mobilitet for arbejdsstyrken kan også give sektoren en konkurrencefordel. Nogle områder oplever allerede mangel på kvalificeret arbejdskraft på grund af pensionering og problemer med at tiltrække nyuddannede fagfolk.

Fremgangsmåde og resultater

De fleste færdigheder, der kræves inden for forsvaret, svarer til dem, der kræves i andre industrisektorer. Dette giver gode muligheder for at anvende EU-instrumenter, der oprindeligt blev udformet til civile industrier.

Kommissionen vil navnlig fremme forsvarsrelaterede virksomheders og uddannelsesfaciliteters brug af programmer for "alliancer for sektorkvalifikationer" og "videnalliancer". Dette kan gøres ved hjælp af:

- en kommunikationskampagne om EU-finansiering af kvalifikationsrelaterede initiativer. Den vil blive udformet i samarbejde med EDA og relevante organer, herunder AeroSpace and Defence Industries Association of Europe (ASD) og den europæiske fagforening IndustriAll
- tilskyndelse til brugen af ESIF til uddannelse og omskoling af arbejdstagere, navnlig ved at afhjælpe kvalifikationsbehov og foregribe omstruktureringer. Dette vil blive fremhævet i ovennævnte vejledning, som er under udarbejdelse til regionale myndigheder og SMV'er
- iværksættelse i 2015 af en undersøgelse af udbud og efterspørgsel for nuværende og fremtidige kompetencer og færdigheder inden for forsvarssektoren, der skal danne grundlag for vores kommende arbejde på dette område.

Nøglemålsætningen er at udvikle en omfattende forståelse af det nuværende og fremtidige kompetencebehov inden for Europas forsvarssektor, så de europæiske, nationale og regionale politikker kan målrettes mere effektivt.

2.3 Udnyttelse af potentialet for dobbelt anvendelse inden for forskning og styrkelse af innovationen

I meddelelsen og Det Europæiske Råds konklusioner pegede man på de manglende investeringer i forskning og innovation som en trussel mod den europæiske forsvarsindustri og Europas forsvarskapacitets langsigtede konkurrenceevne.

Fremgangsmåde og resultater

Kommissionen har identificeret en række måder, hvorpå man kan støtte FSFP-relateret forskning, som skitseres nedenfor. Desuden vil Kommissionen udvikle prækommercielle indkøbsordninger, der kan anvendes, når det er nødvendigt, som en metode til at slå bro over kløften mellem forskning og markedet.

Forskning med dobbelt anvendelse: Kommissionen vil maksimere synergier i begge retninger mellem den civile forskning i Horisont 2020 og forsvarsforskningen, som koordineres af EDA inden for de rammer, som reglerne for begge områder giver mulighed for. I den forbindelse vil man også undersøge mulighederne for at udvide anvendelsesområdet og status for den eksisterende aftale om europæisk rammesamarbejde med EDA.

Som ønsket i Det Europæiske Råds konklusioner er Kommissionen begyndt at identificere en række innovationsområder og -applikationer, som grænseoverskridende centrale støtteteknologier (KET'er) bidrager til, herunder en række civile sektorer, der er meget interessante for forsvars- og sikkerhedsindustrierne. Dette viser, at forsvarsindustrien har gode muligheder for at indgå i en bredere innovations- og teknologisammenhæng. Kommissionen hører navnlig High Level Group on KETs⁷ (som for nylig har oprettet en undergruppe om mulighederne for dobbelt anvendelse af KET'er), der skal aflægge rapport ved udgangen af 2014.

Forberedende aktion: Formålet med en forberedende aktion er at illustrere merværdien af et EU-bidrag på nye forskningsområder – som et supplement til den FSFP-relaterede civile forskning, der foregår under Horisont 2020. Den forberedende aktion vil højst vare tre år. Den samlede finansiering vil afhænge af de tilgængelige budgetressourcer på tidspunktet for vedtagelsen og skal respektere lofterne for forberedende aktioner i EU's finansforordning 1081/2010. Hvis den forberedende aktion er vellykket, vil den bane vejen for et muligt FSFP-relateret forskningstema, der kan finansieres under den næste flerårige finansielle ramme. Selv om dette ikke kan træde i stedet for nationale investeringer i forsvarsrelateret F&U, bør den fremme synergier med den nationale forskningsindsats og tilskynde til industrielt samarbejde.

Den forberedende aktions anvendelsesområde fastlægges i samråd med medlemsstaterne, Europa-Parlamentet, EDA, EEAS og industrien. En vellykket forberedende aktion skal anerkende særtrækkene ved forsvarsrelateret forskning, herunder forskningsområder og -modeller, intellektuelle ejendomsrettigheder, fortroligheden af resultater, medfinansiering og reglerne for deltagelse samt medlemsstaternes rolle, og samtidig gøre det attraktivt for industrien at deltage. Spørgsmålet om styring bliver af central betydning.

Kommissionen mener, at disse principper og særlige spørgsmål vedrørende den forberedende aktion bør behandles af et uafhængigt rådgivende organ bestående af højtstående

⁷ Gruppen blev oprettet i februar 2013 for at rådgive Kommissionen om måder, hvorpå man kan fremme brugen af KET'er i Europa.

beslutningstagere og eksperter. En sådan "gruppe af personligheder" vil bestå af omkring 20 højtstående repræsentanter fra medlemsstaterne, Europa-Parlamentet, industrien og den akademiske verden.

2.4 Udvikling af kapacitet

I sin meddelelse fremhævede Kommissionen behovet for at fokusere på hele rækken af kapacitetsbehov for at løfte de mange udfordringer, som Europa står over for. Selv om dette primært er medlemsstaternes og EDA's ansvar, kan Kommissionen yde et vigtigt bidrag i henhold til dens kompetencer inden for området for ikke-militær sikkerhed (f.eks. terrorbekæmpelse, beskyttelse af ydre grænser, overvågning til søs og civilbeskyttelse).

Fremgangsmåde og resultater

Fælles vurdering af kapacitetsbehov: Kommissionen vil sammen med den højtstående repræsentant og EDA foretage en fælles vurdering af behovet for kapacitet til dobbelt anvendelse inden for EU's sikkerheds- og forsvarspolitikker. Målet er at fremhæve områder, hvor militære og ikke-militære behov er ensartede, og identificere potentialet for synergier, hvor man også tager hensyn til de kapacitetsområder, som Det Europæiske Råd har fremhævet, herunder RPAS, SatCom og cybersikkerhed.

Fælles ramme for informationsudveksling (CISE) for det maritime område i EU: En meddelelse, der efter planen skal vedtages i juli 2014 som led i den europæiske strategi for sikkerhed til søs⁸, vil indeholde en køreplan for gennemførelsen af CISE. Desuden vil man gennem et planlagt projekt styret af medlemsstaterne udvikle, anvende og teste CISE i større skala forud for indførelsen i 2020.

Civilt-militært samarbejde: For at sikre praktiske forbedringer af det civile/militære samarbejde baseret på de eksisterende EU-netværk er Kommissionen i færd med at nedsætte en uformel koordinationsgruppe sammen med EDA med henblik på yderligere at intensivere synergier og identificere områder for yderligere samarbejde. Tidlige overvejelser viser, at kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare stoffer og sprængstoffer (CBRNE) samt sporingsteknologier er lovende områder for udvikling af synergier mellem Kommissionens politikker for indre sikkerhed og agenturets arbejde. Den 5. maj vedtog Kommissionen sin meddelelse om en ny EU-strategi for sporing og afbødning af CBRNE-risici (COM(2014) 247), hvori man også peger på behovet for et styrket civilt-militært samarbejde på disse områder. Man vil diskutere videre med medlemsstaterne i Kommissionens nuværende rådgivende gruppe for kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare stoffer og sprængstoffer.

⁸ Meddelelse af 6. marts 2014 (JOIN(2014) 9).

2.5 Rummet og forsvar

Udviklingen af den europæiske og nationale kapacitet i rummet spiller en stadig mere central rolle for løsningen af vores sikkerhedsmæssige udfordringer. Selv om en del kapacitet på rumområdet skal forblive under udelukkende national/militær kontrol, mener Kommissionen, at der er betydelige potentielle fordele i form af lavere udgifter og større effektivitet ved øget synergi mellem national og europæisk rumkapacitet.

Fremgangsmåde og resultater

Kommissionen vil fortsætte sit arbejde med at beskytte ruminfrastrukturen og støtte udviklingen af den næste generation af satellitkommunikation.

Rumovervågning og -sporing: Et forslag fra Kommissionen om en støtteramme for rumovervågning og -sporing for at beskytte ruminfrastrukturen blev vedtaget den 2. april 2014. Dette vil støtte de nationale bestræbelser på at danne et konsortium for rumovervågning og -sporing og levere tjenester inden for rumovervågning og -sporing på europæisk niveau. Når dette konsortium er oprettet, vil Kommissionen via Horisont 2020 fremskynde udviklingen og fornyelsen af aktiver til rumovervågning og -sporing.

Satellitkommunikation: Inden for dette område har man i henhold til Det Europæiske Råds konklusioner oprettet en brugergruppe bestående af Kommissionens tjenestegrene, EEAS, EDA og Den Europæiske Rumorganisation. Denne brugergruppe skal afhjælpe problemerne med fragmentering af efterspørgslen på sikkerhedsrelateret satellitkommunikation og vil bidrage til at støtte medlemsstaterne med udformningen af den næste generation af statslig satellitkommunikation.

Desuden vil Kommissionen i tæt koordinering med brugergruppen iværksætte en undersøgelse for at kortlægge efterspørgslen efter satellitkommunikation hos både civile sikkerhedsbrugere og de store EU-infrastrukturer. Resultaterne forventes at foreligge i 2015.

Endelig vil Kommissionen inden for rammerne af sine kompetencer undersøge mulighederne for at bidrage til en forbedring af EU's adgang til højopløselige satellitbilleder til støtte for FUSP- og FSFP-missioner og -operationer.

2.6 Anvendelse af EU's energipolitikker og støtteinstrumenter inden for forsvarssektoren

De væbnede styrker har en klar interesse i at nedbringe deres energimæssige fodaftryk og ville dermed kunne yde et vigtigt bidrag til Unionens mål på energiområdet.

Fremgangsmåde og resultater

I 2013 indledte Kommissionen diskussioner med medlemsstaterne og EDA om oprettelse af et høringsforum for energi i forsvars- og sikkerhedssektoren. Dette høringsforum vil få til opgave at slå bro mellem ekspertisen inden for udviklingspolitik og andre initiativer på energiområdet og de specifikke krav og forholdene inden for de væbnede styrker.

Høringsforummet forventes at være operationelt ved udgangen af 2014. I efteråret bør der oprettes fælles nationale kontaktpunkter om energispørgsmål i forsvarsministerierne og/eller tilhørende institutioner. EU-finansieringen af høringsforummet er indtil videre beholdt 2014-2015 med mulighed for forlængelse, hvis initiativet viser sig at være nyttigt for medlemsstaterne.

Diskussionerne med de nationale eksperter afslørede et behov for information om, hvordan EU's energipolitikker og -lovgivning kan gennemføres inden for forsvarssektoren for at forbedre de væbnede styrkers kapacitet og bidrage til gennemførelsen af EU's mål og nationale mål for (1) energieffektivitet, (2) udnyttelse af vedvarende energikilder og (3) beskyttelse af kritisk energiinfrastruktur.

Derfor vil høringsforummet udarbejde en række projektresultater inden udgangen af 2015, herunder:

- vejledningsdokumenter om a) gennemførelsen af den relevante EU-energilovgivning og b) finansiering af investeringer i energieffektivitet og vedvarende energi i forsvarssektoren
- koncepter og anbefalinger til fælles foranstaltninger mellem medlemsstaterne for at forbedre beskyttelsen af kritiske energiinfrastrukturer.

2.7 Styrkelse af den internationale dimension

Med faldende forsvarsbudgetter i Europa i de senere år er eksporten til tredjelande blevet stadig vigtigere for den europæiske industri for at udligne den faldende efterspørgsel på hjemmemarkedene.

Fremgangsmåde og resultater

Konkurrenceevne på tredjelandes markeder: Kommissionen vil diskutere med interessenterne, hvordan man kan støtte den europæiske forsvarsindustri på tredjelandes markeder. Følgende problemer skal behandles: virkningen af krav om modydelser fra tredjelande til den europæiske forsvarssektor, forhindringerne, som den europæiske industri står over for i konkurrencen om kontrakter i tredjelande, og bidraget fra EU's handels- og investeringsaftaler, støtten, som konkurrenter fra tredjelande modtager, og muligheden for at yde tilsvarende støtte til EU-virksomheder.

For at diskutere sådanne spørgsmål vil Kommissionen i fjerde kvartal af 2014 oprette et forum med repræsentanter fra regeringer og industrien. På grundlag af resultaterne af denne dialog vil Kommissionen vurdere behovet for yderligere skridt. Kommissionen vil også fortsat inddrage interessenterne regelmæssigt, navnlig i forbindelse med forhandlinger om handel og investeringsaftaler med tredjelande.

Kontrol af eksport til dobbelt anvendelse: Som opfølgning på en rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af forordning nr. 428/2009⁹ vedtog Kommissionen den 24. april 2014 en meddelelse om revision af eksportkontrollpolitikken¹⁰. Formålet med denne meddelelse er at kortlægge retningen for EU's strategiske eksportkontrol og identificere konkrete politiske muligheder for at modernisere dem.

Som et yderligere skridt i revisionen af politikker vil Kommissionen nu foretage en konsekvensanalyse af de forskellige muligheder for revision, der identificeres i meddelelsen. Denne proces vil blive støttet af en ekstern undersøgelse og omfatte en målrettet offentlig høring samt et "industriforum" for centrale interessenter. Kommissionen har til hensigt at afslutte konsekvensanalysen i første halvdel af 2015 og dermed skabe grundlaget for mulige fremtidige foranstaltninger.

3. Konklusion

Denne rapport er en opfølgning på Kommissionens meddelelse, som den vedtog i juli 2013, og bidrager til gennemførelsen af Det Europæiske Råds konklusioner fra december 2013. Samtidig sikrer den kontinuiteten i Kommissionens aktiviteter på forsvars- og sikkerhedsområdet og bygger bro til Kommissionens bidrag til Det Europæiske Råds møde i juni 2015.

Navnlig gennem sine politikker for det indre marked, industri, forskning og innovation kan Kommissionen yde et vigtigt bidrag til at styrke den europæiske forsvars- og sikkerhedssektor. Dette er især sandt, fordi forholdet mellem den civile verden og forsvaret bliver stadig mere intensivt, mens skillelinjerne bliver stadig mere udviskede. Dette er særligt synligt ved FSFP-missioner, som er overvejende civile og kræver et tæt civilt-militært samarbejde, hvis de skal være effektive. Dette stiller større krav til stærkere civile-militære synergier på områder som kommunikation, strategisk transport, overvågning, RPAS osv. EU og især Kommissionen, den højtstående repræsentant og EDA står godt placeret til at løfte denne udfordring.

⁷ COM(2013) 710 af 16.10.2013.

¹⁰ COM(2014) 244 af 24.4.2014.

Samtidig falder investeringerne i forsvarsrelateret FoU stadig drastisk. I 2012 faldt de forsvarsrelaterede FoU-udgifter på EU-plan med 38 % sammenlignet med 2011. Til dels som en følge af dette er forskellen mellem forsvarsrelateret og civil FoU stigende. Derfor er forsvarsindustriens afhængighed af teknologier af civil oprindelse stigende, og det samme gælder tendensen til at sprede sig til civile virksomheder. Samtidig opkøber civile virksomheder teknologier som robotteknologi, som også er af interesse for forsvarsvirksomheder. Derfor vil centrale teknologier såsom teknologier vedrørende store datamængder, syntetisk biologi, 3D-print osv. blive en vigtig kilde til innovation for både forsvarsvirksomheder og civile industrier.

Selv om det fortsat er vanskeligt at forudsige, hvordan den europæiske forsvars- og sikkerhedssektor vil se ud i løbet af de kommende 20 til 30 år, er det klart, at det industrielle landskab ændrer sig. Forsvarsaktiviteterne vil fortsat have deres særtræk, men de civile elementer vil få stadig større betydning for sektoren. Denne tendens gør mange af Kommissionens politikker endnu mere relevante for forsvaret og skaber muligheder for nye synergier og større effektivitet, som Europa bør benytte sig af.